Kommittémotion SD152

SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2809

av Patrick Reslow m.fl. (SD)

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Bakgrund

Utgiftsområde 16 omfattar områdena barn- och ungdomsutbildning, kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola, universitet och högskolor samt forskning. Utgiftsområdet omfattar inte Sveriges lantbruksuniversitet som ingår i utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Utgiftsområdet omfattar heller inte delar av utbildning och forskning vid Försvarshögskolan som ingår i utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

Under den förra mandatperioden lade Tidöpartierna grunden för en omfattande omläggning av skolpolitiken. Kunskap, tydliga krav och lärarens undervisningsuppdrag fick en mer framträdande roll. En ny läroplan med nya kursplaner för grundskolan ska börja gälla den 1 juli 2028, och motsvarande förändringar för gymnasieskolan har börjat utredas. Arbetet omfattar också ett mer likvärdigt betygssystem, reglerad undervisningstid för lärare och bättre stöd till elever som behöver det. Tillsammans med åtgärder för ökad trygghet och studiero innebär detta viktiga steg mot en skola med kunskapsuppdraget i centrum.

Politisk inriktning

Svensk skola ska hålla högsta internationella klass. För ett litet, exportberoende land som Sverige är utbildning och kunskap avgörande för att upprätthålla en stark välfärd, skapa ekonomisk tillväxt och utvecklas som företagar- och innovationsland. Skolan är också helt central för att ge alla barn möjlighet att utvecklas och forma sina egna liv. Det ställer höga krav på både utbildningens innehåll och skolans organisation.

Alla barn ska ges goda förutsättningar att lära, utvecklas och trivas. En trygg skolmiljö med ordning och studiero är en grundläggande förutsättning för att eleverna ska kunna tillgodogöra sig undervisningen.

Kommunaliseringen av skolan har bidragit till att försvaga ett tidigare välfungerande utbildningssystem. När 290 kommunala huvudmän gör olika prioriteringar påverkas likvärdigheten och elevernas möjligheter att få en god utbildning. Samtidigt har lärarutbildningens status urholkats och ordningsproblemen blivit allt större. Den omfattande invandringen har ökat påfrestningarna på skolan och bidragit till större klasser och betydande skillnader i elevernas förkunskaper.

Många lärare arbetar i en miljö präglad av bristande studiero, hot och våld. Det bidrar till en dålig arbetsmiljö och många lärare väljer att lämna yrket, vilket försvårar skolornas kompetensförsörjning. Kunskapsresultaten har försämrats, vilket bland annat framgår av PISA-mätningarna. Att betygen och behörigheten till gymnasiet inte utvecklas på motsvarande sätt väcker samtidigt frågor om betygsinflation och bristande likvärdighet i betygssättningen.

Sverigedemokraterna vill fortsätta arbetet för en skola där kunskap, ansträngning och ansvar värderas högt. Ordning och studiero behöver genomsyra hela verksamheten. Skolan och lärarna ska ha tydliga befogenheter att agera när elever hotar, använder våld eller utsätter andra för kränkningar. Vi vill därför värna de reformer som genomförts under föregående mandatperiod, men också skärpa de disciplinära åtgärderna ytterligare. Elever som behöver stöd eller riskerar att dras in i kriminalitet ska fångas upp i tid. Elever som är högpresterande ska få läsa mer avancerade kurser.

Lärarnas ställning behöver stärkas och kraven på lärarutbildningen höjas. Undervisningen ska bygga på metoder och verktyg som främjar elevernas lärande. Läsning, läsförståelse och grundläggande färdigheter ska prioriteras under de första skolåren, och papper, penna och läroböcker ska ha en central plats i undervisningen. Den nya läroplanen för grundskolan ska implementeras fullt ut så som den är tänkt och

kursplanerna ska vara tydliga och faktainriktade. Centralt och digitalt rättade slutprov ska införas enligt den tidplan som utredningen slagit fast och Skolverket ska vara väl förberedd för den uppgiften.

Sverigedemokraterna bedömer att skolans problem i första hand handlar om hur verksamheten organiseras och bedrivs. Sverige avsätter stora resurser till utbildning, och dessa behöver ge bättre resultat. Ett statligt huvudmannaskap skulle skapa bättre förutsättningar för likvärdighet och ett tydligare ansvar för skolans utveckling. Samtidigt ska familjernas rätt att välja skola värnas. Möjligheten att välja skola är viktig för den enskilde och ställer krav på skolor att leverera den bästa möjliga undervisningen.

Gymnasieskolans ämnesutformning behöver utvecklas fullt ut för att säkerställa sammanhang och progression i elevernas kunskaper. Under mandatperioden vill vi se en ny läroplan för gymnasiet och en renodling av gymnasieprogrammen, där fokus ska ligga på att öka kraven så att de stämmer överens med förväntningarna i arbetslivet samt universitet och högskolor. Fler elever måste styras över till yrkesprogrammen och en ny tvåårig yrkesskola inrättas för de elever som inte är behöriga till ett nationellt program. Behörighetskraven för naturvetenskapligt och tekniskt program måste skärpas. Inom högre utbildning vill Sverigedemokraterna öka inslaget av lärarledd undervisning där det är motiverat och skärpa kraven på fristående kursers kvalitet och relevans.

Den högre utbildningen behöver också i större utsträckning svara mot arbetsmarknadens kompetensbehov. Det ska beaktas både när antalet utbildningsplatser bestäms och när resurser fördelas mellan lärosätena. Utbildningar som leder till arbete bör premieras. Kvalitet ska alltid gå före kvantitet i den högre utbildningens utbud.

Tabell 1: Anslagsförslag 2027 för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning
Tusental kronor

Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1	Statens skolverk	1 427 706	±0
1:2	Statens skolinspektion	701 283	±0
1:3	Specialpedagogiska skolmyndigheten	907 519	±0
1:4	Sameskolstyrelsen	69 865	±0
1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	4 898 885	±0
1:6	Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	324 837	±0
1:7	Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola	6 260 000	±0
1:8	Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	206 720	±0
1:9	Bidrag till svensk undervisning i utlandet	130 582	±0
1:10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	1 129 526	±0
1:11	Skolforskningsinstitutet	49 524	±0
1:12	Praktiknära skolforskning	36 043	±0
1:13	Bidrag till lärarlöner	4 875 000	±0
1:14	Särskilda insatser inom skolområdet	173 418	±0
1:15	Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling	8 544 600	−961 000
1:16	Bidrag till vissa studier	17 525	±0
1:17	Statligt stöd till vuxenutbildning	3 572 422	±0
1:18	Myndigheten för yrkeshögskolan	205 871	±0
1:19	Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	4 420 166	±0
2:1	Universitetskanslersämbetet	168 858	±0
2:2	Universitets- och högskolerådet	334 004	±0
2:3	Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 260 544	±0
2:4	Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 655 676	±0
2:5	Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 649 383	±0
2:6	Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 786 098	±0
2:7	Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 595 089	±0
2:8	Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 968 396	±0
2:9	Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 113 515	±0
2:10	Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 005 572	±0
2:11	Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 729 486	±0
2:12	Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 368 114	±0
2:13	Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 936 915	±0
2:14	Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 216 111	±0

2:15	Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	899 054	±0
2:16	Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 000 509	±0
2:17	Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 479 043	±0
2:18	Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 237 657	±0
2:19	Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	844 032	±0
2:20	Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	537 505	±0
2:21	Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	835 193	±0
2:22	Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	315 771	±0
2:23	Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 296 299	±0
2:24	Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	435 071	±0
2:25	Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	989 024	±0
2:26	Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	361 365	±0
2:27	Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	678 629	±0
2:28	Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	315 909	±0
2:29	Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 161 752	±0
2:30	Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	334 705	±0
2:31	Mälardalens universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	755 663	±0
2:32	Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	313 257	±0
2:33	Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	321 601	±0
2:34	Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	120 835	±0
2:35	Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	239 019	±0
2:36	Stockholms konstnärliga högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	64 578	±0
2:37	Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	133 249	±0
2:38	Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	41 446	±0
2:39	Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	619 510	±0
2:40	Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå	121 153	±0
2:41	Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	518 753	±0

2:42	Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå	122 477	±0
2:43	Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	570 986	±0
2:44	Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå	130 055	±0
2:45	Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	503 753	±0
2:46	Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	116 924	±0
2:47	Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	489 719	±0
2:48	Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	109 636	±0
2:49	Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	391 075	±0
2:50	Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå	75 283	±0
2:51	Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	462 191	±0
2:52	Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå	105 877	±0
2:53	Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	199 218	±0
2:54	Konstfack: Forskning och utbildning på forskarnivå	26 299	±0
2:55	Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	77 808	±0
2:56	Kungl. Konsthögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	16 056	±0
2:57	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	158 917	±0
2:58	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Forskning och utbildning på forskarnivå	26 450	±0
2:59	Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	515 789	±0
2:60	Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	142 502	±0
2:61	Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	48 373	±0
2:62	Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	57 444	±0
2:63	Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	4 512 186	±0
2:64	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	810 269	±0
2:65	Särskilda medel till universitet och högskolor	1 023 141	±0
2:66	Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	3 152 269	±0
2:67	Särskilda bidrag inom högskoleområdet	50 980	±0
3:1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	7 917 896	±0
3:2	Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	510 061	±0
3:3	Vetenskapsrådet: Förvaltning	215 513	±0
3:4	Rymdforskning och rymdverksamhet	1 518 356	−60 000
3:5	Rymdstyrelsen: Förvaltning	85 198	±0
3:6	Institutet för rymdfysik	66 974	±0

3:7	Kungl. biblioteket	515 655	±0
3:8	Polarforskningssekretariatet	126 349	±0
3:9	Sunet	49 183	±0
3:10	Överklagandenämnden för etikprövning	5 898	±0
3:11	Etikprövningsmyndigheten	71 388	±0
3:12	Nämnden för prövning av oredlighet i forskning	16 191	±0
3:13	Särskilda utgifter för forskningsändamål	89 495	±0
3:14	Genteknikнämnden	5 223	±0
4:1	Internationella program	81 589	±0
4:2	Avgift till Unesco och ICCROM	32 186	±0
4:3	Kostnader för Svenska Unescorådet	12 074	±0
4:4	Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning	22 043	±0
Summa		**106 946 784**	**−1 021 000**

1:15 Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling

I budgetpropositionen för 2026 finns en beräknad nedskärning för det statliga stödet för stärkt kunskapsutveckling som uteblir i övergångsbudgeten. Sverigedemokraterna vill se att nedtrappningen på anslaget genomförs som planerat. Skolor som mottar detta stöd har redan högre stöd jämfört med till exempel friskolor. Det saknas även belägg för att stödet stärker elevernas kunskaper i skolor som erhåller stödet.

3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet

I budgetpropositionen för 2026 finns en beräknad nedskärning om 60 000 000 kronor för finansiering av SSC Space AB:s samhällsuppdrag. Vi anser att denna nedskärning bör genomföras.

Patrick Reslow (SD)

Tobias Andersson (SD) *Anders Alftberg (SD)*

Robin Lennartsson (SD)